



Dokument z posiedzenia

B9-0520/2022

21.11.2022

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczenia Komisji

zgodnie z art. 132 ust. 2 Regulaminu

w sprawie ochrony hodowli zwierząt gospodarskich i dużych drapieżników w
Europie
(2022/2952(RSP))

Clara Aguilera, César Luena
w imieniu grupy S&D

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie ochrony hodowli zwierząt gospodarskich i dużych drapieżników w Europie (2022/2952(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie alarmującej sytuacji klimatycznej i środowiskowej¹,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 9 czerwca 2021 r. w sprawie unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 – przywracanie przyrody do naszego życia²,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w Unii Europejskiej występuje pięć gatunków dużych zwierząt drapieżnych: niedźwiedź brunatny, wilk, rosomak i dwa gatunki rysia: ryś euroazjatycki i ryś iberyjski; mając na uwadze, że w wyniku działalności człowieka wszystkie te gatunki doświadczyły w przeszłości dramatycznego spadku liczebności i ograniczenia rozmieszczenia; mając na uwadze, że duże zwierzęta drapieżne są drapieżnikami i znajdują się na szczycie piramidy troficznej ekosystemu; mając na uwadze, że niektóre duże zwierzęta drapieżne są również padlinożercami (np. rosomak) i w związku z tym pełnią również funkcję sanitarną w ekosystemie; mając ponadto na uwadze, że wszystkożerne gatunki dużych zwierząt drapieżnych (np. niedźwiedź brunatny) przez swój sposób odżywiania przyczyniają się do rozsiewania nasion roślin i owoców, poprawiając w ten sposób strukturę i różnorodność roślinności w danym ekosystemie; mając na uwadze, że duże drapieżniki zapewniają kluczowe usługi ekosystemowe i odgrywają istotną rolę ekologiczną, równoważąc ogólne funkcjonowanie ekosystemów naturalnych;
- B. mając na uwadze, że w ciągu ostatnich kilku dekad większość populacji dużych drapieżników, takich jak ryś euroazjatycki (*Lynx lynx*), niedźwiedź brunatny (*Ursus arctos*), wilk szary (*Canis lupus*) i europejski szakal złocisty (*Canis aureus*), w Europie skutecznie się powiększyła i zwierzęta te powróciły na obszary, na których wcześniej miejscowo wyginęły; mając na uwadze, że zgodnie z oceną stanu ochrony wilka (*Canis lupus*) w Europie (2022 r.)³ liczba wilków w Europie wzrosła w ciągu ostatnich dziesięciu lat o ponad 25 %; mając na uwadze, że pokazuje to, że inwestowanie w ochronę i współpracę między wieloma różnymi zainteresowanymi stronami, a także ramy prawne zawarte w unijnej dyrektywie siedliskowej i konwencji berneńskiej przynoszą efekty;
- C. mając na uwadze, że pomimo przywrócenia wielu populacji dużych drapieżników nadal są one narażone na poważne zagrożenia, takie jak kłusownictwo i rozdrobnienie lub

¹ Dz.U. C 232 z 16.6.2021, s. 2.

² Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 25.

³ <https://rm.coe.int/inf45e-2022-wolf-assessment-bern-convention-2791-5979-4182-1-2/1680a7fa47>, s. 2

degradacja siedlisk; mając na uwadze, że zgodnie z najnowszymi dostępnymi danymi naukowymi⁴ do kategorii gatunków „najmniejszej troski” (według Czerwonej księgi gatunków zagrożonych IUCN) zaliczono tylko trzy z dziewięciu populacji wilków w Europie, że w kategorii tej sklasyfikowano tylko trzy z dziesięciu populacji niedźwiedzia brunatnego oraz że w kategorii „najmniejszej troski” znajdują się tylko trzy z jedenastu populacji rysia euroazjatyckiego; mając na uwadze, że populacje rosomaków w Europie są nadal w niebezpieczeństwie („narażone”), a ryś iberyjski jest nadal zagrożony, choć w 2021 r. jego populacja wzrosła do 1 365 osobników⁵;

- D. mając na uwadze, że współistnienie z dużymi drapieżnikami może powodować konflikty z interesami społeczno-gospodarczymi ludzi; mając na uwadze, że istnieją rozwiązania służące zapobieganiu konfliktom i ich łagodzeniu, ale rozwiązania te są nadal słabo znane, a ich wdrażanie odbywa się w sposób nierównomierny; mając na uwadze, że konflikt może obejmować bardzo różne sytuacje, począwszy od postrzegania abstrakcyjnego ryzyka po szkody związane ze stratą mienia i zwierząt gospodarskich, a w rzadkich przypadkach niechciany bezpośredni kontakt i ofiary ludzkie;
- E. mając na uwadze, że w związku z brakiem dużych obszarów dzikiej przyrody w Europie populacje wilków zostały według doniesień⁶ niemal całkowicie przywrócone w krajobrazach silnie zmodyfikowanych przez człowieka, gdzie ludzie hodują zwierzęta gospodarskie, polują na dzikie zwierzęta kopytne oraz wykorzystują lasy i góry do celów turystyki i rekreacji;
- F. mając na uwadze, że ochrona dużych drapieżników i zarządzanie nimi powinny koncentrować się na populacjach zdolnych do życia w perspektywie długoterminowej oraz na utrzymaniu właściwego stanu ochrony populacji dużych drapieżników w Europie; mając na uwadze, że zgodnie z unijną dyrektywą siedliskową duże drapieżniki powinny w przyszłości współistnieć z ludźmi i stanowić integralną część ekosystemów i krajobrazów w całej Europie;
- G. mając na uwadze, że monitorowanie wilków, niedźwiedzi i szakali oraz zarządzanie nimi leży w gestii władz krajowych i nie jest prowadzone na poziomie europejskim; mając na uwadze, że podejścia do monitorowania są bardzo różne, co powoduje, że dane dotyczące populacji dużych drapieżników są niejednolite pod względem jakości i ilości;
- H. mając na uwadze, że główną przyczyną nietolerowania wilków w krajobrazach zdominowanych przez człowieka jest fakt, że wilki atakują zwierzęta gospodarskie, powodując znaczne straty, rzędu 40 000 sztuk rocznie, w szczególności owiec,

⁴ Linnell, J. D. C. i Cretois, B., „The revival of wolves and other large predators and its impact on farmers and their livelihood in rural regions of Europe” [Reintrodukcja wilków i innych dużych drapieżników oraz jej wpływ na rolników i ich źródła utrzymania w wiejskich regionach Europy], badanie przeprowadzone dla Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Parlament Europejski, Departament Tematyczny ds. Polityki Strukturalnej i Polityki Spójności, Bruksela, 2018.

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/617488/IPOL_STU\(2018\)617488_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/617488/IPOL_STU(2018)617488_EN.pdf)

⁵ https://www.miteco.gob.es/es/biodiversidad/temas/inventarios-nacionales/censodelinceiberico2021_tcm30-541552.pdf

⁶ <https://rm.coe.int/inf45e-2022-wolf-assessment-bern-convention-2791-5979-4182-1-2/1680a7fa47>, s. 2

częściowo oswojonych reniferów i, lokalnie, psów⁷; mając na uwadze, że niektóre kraje są niewspółmiernie dotknięte tym problemem, w zależności od lokalnych warunków ekologicznych (alternatywny żer) i społeczno-ekonomicznych (metody hodowli zwierząt gospodarskich, środki zapobiegawcze, plany zarządzania, stosowane przepisy kompensacyjne, odpowiedzialne instytucje krajowe), a także od wielkości obszaru występowania wilków w danym kraju⁸; mając na uwadze, że z powodu wzrostu liczby dużych drapieżników zagrażają one coraz częściej (w zależności od wprowadzonych środków i ich skuteczności) zwierzętom udomowionym, w szczególności tym żyjącym na pastwiskach i w systemach wypasu otwartego;

- I. mając na uwadze, że wypas zwierząt gospodarskich i ekstensywne pasterstwo przyczyniają się do zachowania lokalnych ras i różnorodności biologicznej; mając na uwadze, że pasterstwo, zwłaszcza na obszarach górskich, jest ważnym zasobem ekologicznym i kulturowym;
- J. mając na uwadze, że istnieje potrzeba konstruktywnego współistnienia dużych drapieżników i hodowli zwierząt gospodarskich, polegającego na dalszym pozytywnym rozwoju stanu ochrony dużych drapieżników i jednoczesnym zapewnieniu rolnikom narzędzi i wystarczających środków finansowych na zwalczanie ataków na zwierzęta gospodarskie i zapobieganie im;
- K. mając na uwadze, że należy wprowadzić skuteczne i odpowiednie praktyki zapobiegania konfliktom i łagodzenia ich skutków; mając na uwadze, że każda decyzja dotycząca zarządzania powinna opierać się na wiedzy naukowej i wiarygodnych danych oraz uwzględniać aspekty ekologiczne, społeczne i gospodarcze; mając na uwadze, że konieczne będą dalsze wysiłki w celu monitorowania dużych populacji drapieżników oraz oceniania pozytywnych i negatywnych skutków ich występowania.
 1. z zadowoleniem odnotowuje pozytywne wyniki, jakie przynosi strategia na rzecz różnorodności biologicznej w zakresie przywracania gatunków dużych zwierząt drapieżnych w UE; zauważa, że częstsze występowanie dużych drapieżników może mieć pozytywny wpływ na funkcjonowanie i odporność ekosystemów, ochronę różnorodności biologicznej i procesy ekologiczne, a także przyczyniać się między innymi do regulacji populacji dzikich zwierząt kopytnych;
 2. zwraca uwagę na znaczenie zapewnienia zrównoważonego współistnienia ludzi i zwierząt, zwłaszcza na obszarach wiejskich; przypomina, że duże drapieżniki, w szczególności wilki i niedźwiedzie, mogą wpływać na rentowność rolnictwa, zwłaszcza na ekstensywnie zarządzanych gruntach rolnych o wysokiej różnorodności biologicznej; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia konkretnych działań w celu zapewnienia tego współistnienia, aby nie osłabiać zrównoważonego rozwoju i dynamiki obszarów wiejskich, a w szczególności aby chronić tradycyjne praktyki rolnicze, takie jak pasterstwo;
 3. odnotowuje zaktualizowane wytyczne Komisji dotyczące ścisłej ochrony gatunków zwierząt będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na podstawie dyrektywy

⁷ <https://rm.coe.int/inf45e-2022-wolf-assessment-bern-convention-2791-5979-4182-1-2/1680a7fa47>, s. 11

⁸ <https://rm.coe.int/inf45e-2022-wolf-assessment-bern-convention-2791-5979-4182-1-2/1680a7fa47>, s. 11

siedliskowej, opublikowane 12 października 2021 r.⁹; zwraca uwagę na odpowiedzialność Komisji za aktualizowanie, w stosownych przypadkach, jej wytycznych dotyczących ścisłej ochrony gatunków zwierząt będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na podstawie dyrektywy siedliskowej, w tym wykładni jej art. 12 i 16;

4. podkreśla potrzebę regularnego monitorowania populacji dużych drapieżników w celu strategicznego planowania działań ochronnych, wdrażania systemów profilaktycznych mających na celu ograniczenie konfliktów oraz oceniania wyników wszystkich działań; zauważa, że monitorowanie powinno opierać się na solidnej metodologii, powinno promować i ułatwiać udział różnych zainteresowanych stron, a o wynikach tego monitorowania należy regularnie informować społeczeństwo i główne grupy zainteresowanych stron;
5. wzywa w związku z tym Komisję i państwa członkowskie do zorganizowania możliwości debaty na temat dużych drapieżników dla różnych zainteresowanych stron, w tym podmiotów z obszarów wiejskich; wzywa Komisję i państwa członkowskie do dostarczenia informacji na temat możliwości finansowania środków zapobiegawczych przeciwko atakom na zwierzęta gospodarskie; wzywa Komisję do dalszego promowania konstruktywnego dialogu na szczeblu unijnym między zainteresowanymi stronami na temat współistnienia ludzi, zwierząt gospodarskich i dużych drapieżników, na przykład za pośrednictwem unijnej platformy na rzecz współistnienia ludzi i dużych drapieżników, a także do wspierania rozwoju skoordynowanych podejść we wszystkich państwach członkowskich;
6. przypomina, że odstępstwa powinny być stosowane zgodnie z dyrektywą siedliskową i konwencją berneńską wyłącznie w indywidualnych przypadkach po niepowodzeniu wszystkich innych alternatywnych rozwiązań; wzywa państwa członkowskie do dopilnowania, aby elastyczność w zakresie kontroli dużych drapieżników, w tym niedźwiedzi, była wyraźnie oddzielona od działalności łowieckiej;
7. podkreśla, że zmiana klimatu, kryzysy gospodarcze i częstsze ataki drapieżników mają poważniejszy wpływ na górskie gospodarstwa rolne; zwraca w szczególności uwagę na fakt, że częstsze ataki wilków wywierają bardziej znaczący wpływ na gospodarstwa hodowlane w górach; przypomina, że gospodarstwa na obszarach górskich są niewielkie i borykają się z wysokimi kosztami dodatkowymi oraz że należy objąć je ochroną i zachęcać do ich prowadzenia, ponieważ mogą one przyczynić się do zachowania górskiego krajobrazu i ochrony różnorodności biologicznej w regionach o niesprzyjających warunkach;
8. ubolewa nad faktem, że państwa członkowskie stosują różne metody badań i monitorowania; wzywa Komisję do zapewnienia, aby państwa członkowskie stosowały właściwe metody monitorowania w odniesieniu do każdego gatunku dużego drapieżnika; podkreśla, że zwłaszcza w przypadku populacji transgranicznych monitorowanie powinno odbywać się w sposób skoordynowany w drodze ujednoczenia metodyk, aby uzyskać najrzetelniejsze dane na temat poszczególnych populacji w ich

⁹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a17dbc76-2b51-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

regionach biogeograficznych w zainteresowanych państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie do kompleksowego sporządzania co dwa lata sprawozdań z wdrażania art. 16 oraz do uwzględniania w tych sprawozdaniach wszystkich istotnych informacji, w tym monitorowania skutków odstępstw;

9. podkreśla, że większość dużych populacji drapieżników w Europie ma charakter transgraniczny, co wymaga współpracy ponad granicami administracyjnymi; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do opracowania i regularnego aktualizowania kompleksowych, a najlepiej transgranicznych wielonarodowych planów działania, których opracowanie i wdrożenie powinny wymagać udziału różnych zainteresowanych stron w ramach pluralistycznego procesu;
10. wzywa państwa członkowskie do odpowiedniego składania sprawozdań na temat stanu ochrony siedlisk i gatunków, środków kompensacyjnych podjętych w odniesieniu do projektów mających negatywny wpływ na obszary Natura 2000 oraz odstępstw, które mogły umożliwić wprowadzenie rygorystycznych środków ochronnych; podkreśla znaczenie gromadzenia przez państwa członkowskie informacji i sprawozdawczości na temat szkód spowodowanych przez duże drapieżniki;
11. wzywa państwa członkowskie do ustanowienia skutecznych ram prawnych i instytucjonalnych, aby pomóc rolnikom i hodowcom w umożliwieniu współistnienia, łącznie z dotacjami na środki zapobiegawcze, wsparciem doradczym i systemami rekompensat finansowych, a także do dokumentowania incydentów; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do określenia odpowiednich długoterminowych możliwości finansowania;
12. ponadto wzywa państwa członkowskie do zapewnienia wystarczających zdolności i zasobów w celu egzekwowania przepisów dotyczących ochrony gatunków oraz ścigania kłusownictwa i otruwania;
13. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Komisji i Radzie.